

TO SKREFSRUD-BREV AV OLAV HODNE

Nedenfor er gjengitt to gamle Skrefsrud-brev. I begge disse brev — et til direktør Pettersen ved Botsfengslet i Oslo og et til professor Rudin i Uppsala — berører han sitt fengselsopphold.

I det første nevner han dr. Fjeldstedts biografi «Skovstjernen», og hva den boken kom til å bety for hans misjonærkall. Skrefsrud hadde nok vært i forbindelse med hedningemisjonen tidligere, men kallet til selv å bli misjonær kom ved lesningen av denne bok. Og det kan være av historisk interesse å ha dette så tydelig fra hans hånd som i dette brev. Riktignok bruker han ikke ordet misjonskall — det var vel neppe så vanlig den gangen som nå, men han sier: «Jeg er bleven opvakt til Missionsiver ved een af Deres berømte Mænd, Hr. professor Fjeldstedt . . .»

I det andre brevet berører han den store betydning direktør Pettersen har spilt for hans åndelige utvikling og modning. Man har gjerne trukket fram flere personer og prøvd å påvise at de har betydd mye for Skrefsruds åndelige gjennombrudd og utvikling. Fengselspresten blir nevnt i denne forbindelse, og kanskje særlig Anna Onsum.

Når det gjelder Anna Onsum, så har hun uten tvil spilt en stor rolle i Skrefsruds liv, men det er grunn til å tro at hun ikke har øyd noen særlig innflytelse på ham når det gjelder hans åndelige gjennombrudd i fengslet. I hvert fall kan der ikke i det kildemateriale som nå foreligger, finnes en eneste hentydning fra Skrefsruds side som tyder på dette. Hennes store betydning for Skrefsrud lå i et annet plan. Hun var det «strå» som han fremfor noe annet klynget seg til når han så fram til den dagen han igjen var en fri mann. Det hadde så uendelig mye å si for ham at bondejenta fra Onsum ville holde fast ved ham og tro på ham — husmannsgutten som hadde sunket så dypt. Utad spilte derfor Anna Onsum en stor rolle i Skrefsruds kriseår — fengselstiden og de par første år deretter.

Men når det gjaldt hans åndelige gjennombrudd, så kjempet han sin kamp *alene*. Han sier til Pettersen: «De kjender mig godt nok til at vide, at en natur som min, som er greben saa stærkt af Religionen som jeg blev, føler dybt i religiøs henseende.» Her peker han selv på noe av hemmeligheten til forståelsen av hans lange, åndelige kamp før lyset endelig rant for ham — *hans natur*.

Hos Skrefsrud var det ikke noe både-og, men et enten-eller, det være når det gjaldt det gode som det onde. Det var ikke rom for noe halvt hos ham. Dette trekk spiller også inn når det gjelder hans utskældelse. Han løp linen ut — drikken førte ham inn på forbryterbanen som igjen førte ham inn i fengslet.

Det kan aldri bortforklares at Skrefsrud virkelig var en tyv. Fengselsaktene viser klart at Skrefsrud ikke gikk i fengsel for å hjelpe sine kamerater ut av nøden, men han var en tyv og har selv aldri prøvd å bortforklare dette faktum.

Der foreligger også skriftlig materiale fra Skrefsrud selv som gir et klart uttrykk for hans harde, lange åndelige kamp fram til gjennombrudd og frelsesvisshet.

Men da denne kampen var gjennomkjempet, da var det han behøvd hjelp, og da fikk han også den nødvendige hjelp. Og mannen som Gud brukte var direktør Pettersen. Det nedenfor siterte brev er et tydelig nok vitnesbyrd i seg selv, og behøver intet tillegg. Brevene, som gjengis i sin helhet, finnes i Santalmisjonens arkiv i Dumka.

Ettertrykk forbudt.

O. H.

(Ebenezér) 21. 2. 78.

Til Hr Professor Rudin, Upsala.

Ærede Hr Professor!

Den varme Taknæmlichkeit, som jeg føler for Deres store Venlighed mod min ældre Embedsbroder Hr. Boeresen, og den Interesse, hvormed De, efter hans Udsigende, omfatter Santhalmissionen, maa være min Apologi for nærværende Skrivelse.

Det har glædet mig saare at erfare at De med andre fremragende Mænd i Sverige, har vist saadan Deeltagelse i vore Bemøielser iblandt Santhalerne, og jeg beder, at Herren vil belønne Dem rigeligen for samme.

Det vil være Dem og Andre i Sverige en Glæde at erfare, at en af Santhalmissionærene, viz jeg, er bleven opvakt til Missionsiver ved een af Deres berømte Mænd, Hr professor Fjeldstedt, nemlig ved hans Levnetsbeskrivelse: «Skovstjærnen». Den Bog har jeg ofte vædet med mine Taarer i mine Ungdomsdage, og den findes endnu iblandt mine Bøger, og jeg skal stedse holde den som en Helligdom.

Det har ofte været mig tungt om Hjærte naar jeg har seet, hvor faa af dem som ved sin dybe Lærdom og udstrakte Menneskekjendskab foreenet med dyb Guds frygt, vilde være mæst tjenlige, for ikke at sige *alleene* dygtige til at gaa ud som Herrens Sendebud iblandt Hedningerne, staa saaledes tilbage i denne Sag, og lade kun Saadanne gaa ud, som ere udrugede i Plante huse, og derfor for største delen ere mindre skikkede til at være *deres* Efterfølgere, som i for dums Dage vare Menighedens første Mænd og Ypperste Stridskjemper — og jeg frygter for at Hedningemissionen vil gjøre liden Fremgang førend en Forandring skeer i dette stykke.

Og jeg skulde ogsaa helst see, at Hedningemissionen blev mere en Menighedssag end en Missionsselskabssag — at Menigheden kunde have saadanne som Missionære til hvem de kunde se op med hellig Stolthed, og ikke saadanne som behøvede Selskabets idelige Opsyn for nogenlunde at kunne orientere sig i deres vanskelige Opgave — hvor ganske anderledes vilde det da ikke see ud paa Missionsmarkene og i Besynderlighed staar det saaledes for mig, at Universitetet, denne Planteskole for Viden og Fromhed, saavel som mandig Virkelyst, skulde egne sig bedst til at træde i Spidsen for en Gjærning som Hedningernes Omvendelse.

Vel er det saa at det ikke er Lærdommen, som skal være Midlet til at omvende Hedningerne, dog, da Vankundighed ingen Dyd er, og subjectiv Fromhed ikke dygtiggjør til objectiv Activitet og Realisation af det store Formaal som er sat Kirken i Hedningernes Omvendelse, saa troer jeg at man må indrømme at Pauli Fromhed plus Lærdom i høi Grad dygtiggjorde ham til at være, hvad han var. Missionen forekommer mig at være langt vanskeligere end en Pastors Gjærning hjemme, da han først har at nedrive Hedendom forat danne en Menighed paa Folkets Nationaltænkeset, og det foruden at synes at gjøre andet end bygge, da Hedningen ikke let lader sig omvende hvis man fortæller ham, at alt som han har er ondt. Jeg troer at Slangeklogskab med Dueenfoldighed er intetsteds nødvendigere end paa Missionsmarken, hvor gjennemgaaende Menneskekjendskab er et sine qua non for Fremgang.

Hvis det skulde være Dem muligt at skrive nogle Linier, saa vilde jeg saa gjerne vide om man har *den apostoliske Succession* i Sverige,

og hvad Beviser man leverer for at man har den, viz igjennem hvem o.s.v.

Med varmeste Tak for Deres dybe Interesse i vort Arbeide og med vore foreenede Hilsener forbliver jeg med Høiagtelse

Deres

L. O. Skrefsrud.

(Ebenezér) 5. 5. 79.

Kjære Hr Direktør Pettersen!

Deres mig saare velkomne kjære Skrivelse af 19de Febr. modtog jeg i Marts, men jeg har været saa beskjæftiget, at jeg ikke før har kunnet besvare samme, hvorfor jeg haaber De vil holde mig undskyldt.

Først takker jeg Dem og Fru Pettersen inderligt for den vedvarende Deeltagelse som De lægge for Dagen i mit Vee og Vel. De vil ikke forundre Dem over at jeg siger der er Ingen som holder mig saa til Norge som De, thi Norge har vist mig, næst efter at jeg er født Nordmand, sin største Godgjørehed ved Dem, og jeg føler en Relation til Dem, et inderligt, uopløseligt Baand som jeg ikke føler til nogen Anden i Norge.

Og destomere ældre jeg bliver føler jeg end inderligere Barneformæmmelsens Sødme i den Forbindelse, som Gud satte mig til Dem. — Og hver Gang Noget siges eller trykkes til min Fordeel, sender jeg stillestående, næst efter til Gud, resten til Dem, som ved Deres Bestemthed, Discrimination og al Orden og Retoverholdelse gjennemstrømmende Medfølelse hovedsageligen lagde Grundvolden til hvad jeg er. De vil ikke dadle mig fordi jeg atter og atter kommer tilbage til dette Subject; thi De ved det ikke er nogen uædel Øienros, men Hjærtets dybtfølte Virkelighed, grundet paa Forstandens klare Indsigt.

At De tænker vel om mit «menneskelige» og naturlige Samliv her med de Christne er mig en stor Tilfredsstillelse. De kjender mig godt nok til at vide, at en Natur som min, som er greben saa stærkt af Religionen som jeg blev, føler dybt i religiøs Henseende, og hvis jeg havde levet under andre Omstendigheder, saa var jeg maaske vedblevet at være en Sværmer; men da jeg har faaet en naturlig

Udvikling, saa har jeg lært at glæde mig med dem som glæde sig, og græde med de Grædende, med andre Ord, jeg har lært at sætte Christendommen, ikke i Theorier og Dogmer, men i Liv, d.e. at vor Christendoms Lære maa udfolde sig i et elskende, hjælpende og hverandre glædende og lindrende Liv. Og det er netop i dette Punkt som saa mange af mine Landsmænd gjør mig Uret som om jeg ikke var orthodox. Jeg er vis paa at Ingen kan være mere orthodox end vi, men vi vil derhos have Liv, ikke afskrækkende unaturlige dødende tørre Læresetninger

De maa ikke forstaa mig som om jeg underskrev alt hvad Christopher Brun siger og skriver. Hvad jeg mener er at han staar paa Christelig Grund, og derfor vil Frugten af hans Arbejde gaa til Efterslægten; hvad Straa og Hø der er i hans Gjærning vil Tiden opbrænde. Hvad De bemærker om det hvori han har forfeilet, gjør mig ondt, thi det skulde jo være Hovedsagen. Vil De ikke være saa god, naar De atter faar Tid til at skrive; at berøre dette Punkt lidt nærmere, thi de faa Gange jeg talte med Brun foraarsagede mig til at skatte ham. Er det ikke forunderligt at der skal være saa megen Vrøvl i den sunde, stærke norske Natur som jeg læser om at der er hjemme?

Man anklager mig for at være Grundtvigianer fordi jeg skriver til Oplandets Avis; men Sagen er, jeg er aldeles ingen Partimand, jeg tager det Gode, hvor jeg finder det, og vrager det Urigtige, selvom jeg fandt det hos Paven. Desforuden kjender jeg intet andet Blad, som vil optage mine Breve. Og end ydermere, hvorfor skulde jeg tage Deel i Striden hjemme saaledes at jeg stiller mig paa et Partis Side. Jeg har altfor meget at gjøre med Livet til at strides om St. Peters Skjæg. Hvor megen Ukjærlighed kan dog gjæmmes i Barmen, udslynges mod hverandre, og ulykkeliggjøre hverandre under Christendommens Skin!

Med inderlig Hengivenhed og hjærtelig Tak

Deres

L. O. Skrefsrud.